

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

від 12 березня 2019 року

№ 90/1

Про проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження Єдиної інформаційної системи у сфері обігу деревини (реєстр. № 9504)

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження Єдиної інформаційної системи у сфері обігу деревини (реєстр. № 9504 від 24.01.2019 р.), внесений народними депутатами України Єднаком О.В., Веселовою Н.В., Рибакон І.П. та іншими народними депутатами України, та відзначає.

Метою проекту Закону, як зазначено у пояснювальній записці, є забезпечення прозорості у сфері лісового господарства, захист лісів від незаконних рубок та забезпечення вільного доступу громадян до інформації, що стосується довкілля.

Проектом Закону пропонується внести зміни до Лісового кодексу України (далі – ЛКУ), Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), Кримінального кодексу України (далі – ККУ), Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів», згідно з якими пропонується: визначити поняття та склад Єдиної інформаційної системи у сфері обігу деревини (далі – ЄІС «Обіг деревини»); повноваження адміністратора цієї системи; перелік інформації, яка вноситься до ЄІС «Обіг деревини», її користувачів; порядок здійснення обліку деревини, її маркування та моніторингу руху; запровадження електронного декларування походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів; введення санкцій за порушення законодавства про обіг, облік та транспортування деревини тощо.

Комітет зазначає, що зміни запропоновані до статті 3 Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» передбачають,

що особи, винні в порушенні порядку заповнення електронних декларацій про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів, несуть відповідальність згідно із законом. Однак, у законодавстві відповідальність за таке порушення не передбачена.

Законопроектом пропонується доповнити КУпАП новою статтею 265-5, яка визначатиме питання вилучення не ідентифікованої в ЄІС «Обіг деревини» деревини та транспортних засобів, що використовувалися для її перевезення, а також інших знарядь вчинення відповідних правопорушень. Однак, питання про вилучення речей і документів, що є знаряддям або безпосереднім об'єктом правопорушення, а також порядок їх зберігання врегульовано у чинній статті 265 КУпАП.

Відповідно до висновку Міністерства екології та природних ресурсів України законопроектом пропонується надати Мінприроди повноваження щодо забезпечення створення і функціонування ЄІС «Обіг деревини» через відповідний структурний підрозділ (Адміністратора ЄІС «Обіг деревини»), однак зазначене не узгоджується із положеннями Указу Президента України від 21.11.2017 № 381 «Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження об'єктів природно-заповідного фонду», яким Держлісагентство зобов'язано забезпечити впровадження ЄІС «Обіг деревини», у тому числі підтвердження походження деревини, з урахуванням європейських норм та стандартів.

Також Мінприроди зазначило, що у статті 3 Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» передбачається створення Єдиного державного реєстру декларацій про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів, що має ознаки адміністративної послуги, тому пропонують прописати в законопроекті основні вимоги до регулювання надання адміністративних послуг, що визначені у статті 5 Закону України «Про адміністративні послуги».

Крім того Мінприроди повідомило, що проект Закону не враховує деревину, яка буде заготовлена на підставі ордерів на видалення зелених насаджень та деревину, яка буде заготовлена під час приведення вкритих лісом земель сільськогосподарського призначення у відповідність до цільового призначення.

З урахуванням вищевикладеного Мінприроди зазначило, що проект Закону потребує доопрацювання.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України у своєму листі надало ряд зауважень та пропозицій, зокрема проектом Закону пропонується доповнити новим абзацом статтю 70 ЛКУ та передбачити, що реалізація заготовленої постійними лісокористувачами деревини здійснюється через аукціони з продажу деревини на біржах, підключених до електронної торгової системи - ProZorro, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

При цьому, статтею 17 Закону України «Про товарну біржу» передбачено, що правила біржової торгівлі розробляються відповідно до чинного законодавства і є основним документом, що регламентує порядок здійснення

біржових операцій, ведення біржової торгівлі та розв'язання спорів з цих питань.

Правила біржової торгівлі затверджуються загальними зборами членів товарної біржі або органом, ними уповноваженим.

У зв'язку з цим, зазначені норми законопроекту потребують узгодження з нормами Закону України «Про товарну біржу».

Мінекономрозвитку вважає, що проект Закону потребує доопрацювання.

Державна фіскальна служба підтримує прийняття законопроекту та у своєму листі зазначає, що реалізація законопроекту сприятиме подоланню тіньового обігу деревини в Україні, зменшенню кількості незаконних рубок, підвищенню рівня довіри до лісового сектору, покращенню екологічного стану навколишнього природного середовища.

У своєму висновку Генеральна прокуратура України висловила зауваження щодо окремих положень проекту Закону, зокрема частина третя статті 64-2 ЛКУ передбачає, що транспортні засоби, які здійснюють перевезення деревини, повинні бути обладнані системами навігаційного руху, за допомогою яких здійснюється моніторинг руху деревини.

Разом з тим проект не містить положень щодо визначення технічних вимог до таких систем і суб'єкта, відповідального за впровадження та здійснення такого моніторингу.

Сумнівною, на думку Генеральної прокуратури України, є пропозиція щодо запровадження в окремій статті 68-1 КУпАП відповідальності за порушення вимог щодо транспортування та обліку деревини. Транспортування деревини відбувається вже після вирубки, яка може здійснюватися на законних підставах або ж незаконно. При цьому якщо така вирубка відбулася у незаконний спосіб, то і відповідальність повинна наставати саме за відповідні діяння, а не за порушення порядку її транспортування. Наразі відповідальність за незаконну вирубку лісових насаджень встановлена у статті 65 КУпАП та у статті 246 ККУ.

У випадках, коли деревина була добута у законний спосіб, але її транспортування здійснювалося з порушенням вимог щодо моніторингу її руху, а також без проведення її обліку, маркування або без документів, що підтверджують законність її придбання, то дані діяння охоплюються положеннями чинної статті 64 КУпАП, у якій передбачена відповідальність за порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду, заготівлі і вивезення деревини. З огляду на це відповідні зміни доцільно внести до статті 64 КУпАП.

Проектом Закону пропонується доповнити ККУ статтею 246-1 та запровадити відповідальність за продаж, купівлю чи інше приймання деревини, що не облікована у встановленому порядку або на яку відсутні документи, що підтверджують законність її придбання вартістю понад десять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Разом з тим законопроект не містить положень, які визначають, в яких саме діях полягає приймання деревини, тому така правова невизначеність може створити ускладнення для практичного застосування положень цієї норми.

Враховуючи вищевикладене, Генеральна прокуратура України вважає, що проект Закону потребує доопрацювання.

У своєму висновку Державна екологічна інспекція України надала свої зауваження та пропозиції, зокрема пропонує статтю 69 ЛКУ, після частини п'ятої, доповнити новою частиною шостою такого змісту:

«Відомості про спеціальні дозволи на використання лісових ресурсів в лісах державної та комунальної власності є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі протягом трьох робочих днів із дати їх видачі в ЄІС «Обіг деревини»».

Державне агентство лісових ресурсів України не підтримує прийняття законопроекту та надає ряд зауважень та пропозицій, зокрема законопроектом пропонується доповнити новим абзацом статтю 69 ЛКУ встановивши, що відомості про спеціальні дозволи на використання лісових ресурсів в лісах усіх форм власності є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі на веб-порталі ЄІС «Обіг деревини» в день їх видачі. Однак, механізм внесення вказаної інформації та суб'єкти внесення законопроектом не визначені.

Проектом Закону пропонується статтю 6 ЛКУ доповнити терміном «деревина» - стовбур дерева без верхівки або його частини, що утворився в результаті заготівлі деревини. Запропонований термін потребує деталізації (уточнення) враховуючи положення ДСТУ 3071-95 «Продукція лісозаготівельної промисловості. Терміни та визначення».

У запропонованій редакції статті 3 Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» встановлено, що реалізація за межі митної території України в митному режимі експорту суб'єктами підприємницької діяльності лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів, крім передбачених статтями 2 та 2-1 цього Закону, допускається за наявності електронної декларації про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів. Держлісагентство відзначає, що запропонованою редакцією статті 3 не передбачено здійснення контролю за відповідністю продукції, що експортується до виду, обсягу і розміру придбаної та задекларованої експортером необробленої деревини (сировини).

Також Держлісагентство відзначило, що здійснення такого контролю потребує фахових знань у сферах лісопромислового і деревообробного виробництва, тому фахівці митних органів не в змозі будуть забезпечити контроль за походженням лісопродукції, що експортується.

У своєму висновку Держлісагентство зауважило, що реалізація проекту Закону призведе до додаткових видатків, як постійних лісокористувачів, так і інших суб'єктів господарювання, які здійснюють укладання будь-яких правочинів, предметом яких є деревина. Тому доцільно провести аналіз щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва.

Держлісагентство вважає, що проект Закону потребує доопрацювання.

Головне науково-експертне управління, підтримує необхідність подолання незаконних обгородок у сфері лісової та деревообробної промисловості,

водночас, проаналізувавши проект Закону, висловило ряд зауважень та пропозицій до нього, зокрема зазначило, що зміни запропоновані до ЛКУ не відносяться до сфери його регулювання.

Головне управління зазначило, що у новій статті 64-2 ЛКУ користувачі ЄІС «Обіг деревини» поділяються на три групи. Відповідно до пункту 3 частини 1 цієї статті користувачі третьої групи - це користувачі з вільним доступом, що мають доступ (фактично тільки) до неконфіденційних даних стосовно місць заготівлі та транспортування деревини. Із запропонованого положення виходить, що користувачі «з вільним доступом» не матимуть доступу до інформації щодо обсягів та породи деревини, з якою проводяться операції із заготівлі та реалізації. Це суперечить частині 4 нової статті 64-1 ЛКУ (проекту Закону), де вказано, що дані з ЄІС «Обіг деревини» відносяться до екологічної інформації і підлягають невідкладному оприлюдненню.

У запропонованій редакції статті 3 проекту Закону міститься посилання на «митні органи України», які відповідно до Митного кодексу України зазначаються як «органи доходів і зборів».

Також проект Закону потребує техніко-юридичного доопрацювання.

Узагальнюючий висновок Головного науково-експертне управління: за результатами розгляду у першому читанні проект доцільно повернути на доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій.

Враховуючи викладене, Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження Єдиної інформаційної системи у сфері обігу деревини (реєстр. № 9504 від 24.01.2019 р.), внесений народними депутатами України Єднаком О.В., Веселовою Н.В., Рибакком І.П. та іншими народними депутатами України, повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Співдоповідачем при розгляді законопроекту від Комітету визначити народного депутата України, голову підкомітету з питань лісових ресурсів, об'єктів тваринного та рослинного світу, природних ландшафтів та об'єктів природно-заповідного фонду Дзюблика Павла Володимировича.

**Перший заступник
Голови Комітету**

А. ДИРІВ